
Forebygger høy utdanning Alzheimers sykdom?

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

KETIL SLAGSTAD

Tidsskriftet

Analyser basert på mendelsk randomisering tyder på at det er en kausal sammenheng mellom utdanningsnivå og risiko for Alzheimers sykdom.

Illustrasjonsfoto: Skynesher/iStock

Mange observasjonelle studier har vist at lav utdanning er forbundet med økt risiko for å utvikle Alzheimers sykdom, men studienes design gjør det vanskelig å trekke slutninger om kausale sammenhenger.

I en ny studie som nylig er publisert i *BMJ* (1), brukte forskerne enkelt nukleotidpolymorfismer koblet med kjente risikofaktorer for Alzheimers sykdom som instrumentvariabler for de samme risikofaktorene. En slik analysemetode, som kalles mendelsk randomisering, reduserer påvirkningen av

konfunderende faktorer. Genvarianter, som var assosiert med 24 modifierbare risikofaktorer, ble først identifisert og så sammenlignet med kjente genvarianter koblet til Alzheimers sykdom.

Genetisk predikert høyere utdanningsnivå var assosiert med lavere risiko for Alzheimers sykdom (oddsratio 0,89, 95 % KI 0,84–0,93). Det var ingen sammenheng mellom genetisk predikert alkoholinntak, folat-, vitamin B12- eller homocysteinnivå og Alzheimers sykdom, eller genetisk predikerte kardiovaskulære risikofaktorer eller CRP-verdier og sykdom.

– Denne studien støtter hypotesen om at høy utdanning reduserer risikoen for Alzheimers sykdom, sier Alexandra Havdahl, som er forsker ved Universitetet i Bristol og Folkehelseinstituttet. – Men selv om studien styrker kunnskapen om at utdanningslengde kan virke forebyggende for Alzheimers sykdom, er den ikke definitivt avklarende. Det kan ikke utelukkes at genvarianter som predisponerer for høy utdanning, er forbundet med Alzheimers sykdom gjennom andre mekanismer enn selve utdanningen.

– Blant annet er genvarianter som predisponerer for høy utdanning, også forbundet med mindre røyking og lavere kroppsmasseindeks. Vi kan ikke utelukke at én eller flere andre umålte faktorer kan forklare sammenhengen mellom disse genvariantene og Alzheimers sykdom, sier Havdahl.

LITTERATUR

1. Larsson SC, Traylor M, Malik R et al. Modifiable pathways in Alzheimer's disease: Mendelian randomisation analysis. *BMJ* 2017; 359: j5375. [PubMed] [CrossRef]

Publisert: 22. januar 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.1095

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. juli 2026.